



Ministerie van Landbouw, Natuur en  
Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 30032 9700 RM Groningen

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

ASSEN

Datum 29 juni 2010

Betreft Opvolgen Advies 2009 van de Auditcommissie gaswinning onder de  
Waddenzee.

Geachte heer A,

In hun brief van 7 mei 2010<sup>1</sup> hebben de ministers van EZ en LNV aan de Tweede Kamer onder meer meegedeeld dat het Advies 2009 van de Auditcommissie waardevol is om te komen tot een steeds meer adequaat monitoringsysteem van gaswinning onder de Waddenzee. Daarbij is aangegeven dat erop zal worden toegezien dat aan de gegeven adviezen, met in achtneming van onderstaande opmerkingen ten aanzien van drie adviezen, door de NAM invulling wordt gegeven.

De Auditcommissie adviseert (Advies 2009, pag. 17) te laten onderzoeken of het meetnet van de vegetatie van het Lauwersmeer voldoende mogelijkheid biedt om bij eventueel aangepast (peil)beheer en nadere hydrologische inrichting de gevolgen van de bodemdaling door gaswinning te kunnen detecteren.

Dit advies heeft betrekking op het peilbeheer van het Lauwersmeer. De mogelijkheid tot beïnvloeding daarvan ligt redelijkerwijs buiten het bereik van de NAM, omdat zij hiervoor niet het bevoegd gezag is. Hierdoor kan zij niet verantwoordelijk worden gehouden voor eventuele effecten op de instandhoudingsdoelen, waarvoor het Lauwersmeer is aangewezen en daarmee ook niet voor een mogelijk ander beheer van het gebied. Dit advies behoeft door de NAM derhalve niet te worden opgevolgd.

Aangezien er onvoldoende basisgegevens beschikbaar zijn om de effecten van vernatting en verzilting van de gaswinning te berekenen, adviseert de Auditcommissie (Advies 2009, pag. 15) zo spoedig mogelijk een betrouwbaar model te maken, monitoringsgebieden aan te wijzen, een monitoringsprogramma op te stellen en nulmetingen in de monitoringsgebieden uit te voeren om de effecten

DRZ-Noord

Cascadeplein 6  
Groningen  
Postbus 30032  
9700 RM Groningen  
www.minlnv.nl

Onze referentie  
DRZN/2010-2638

Uw referentie

-

Kopie aan  
Ministerie van EZ t a v drs. P.  
Jongerius  
drs. T.H.M. Verboom; ing. S.D.  
Braaksma

Bijlagen

-

Leven  
van het land,  
geven  
om natuur.

<sup>1</sup> Tweede Kamer, vergaderjaar 2009-2010, 29 684, nr. 85

van vernatting en verzilting van de nieuwe winningen te bepalen. Voor wat betreft dit advies wordt ten aanzien van de verzilting opgemerkt dat het hier om mogelijke effecten buiten natuurgebieden gaat, die worden behandeld door de Bodemdalingscommissie Fryslân (een commissie van onafhankelijke deskundigen ingesteld op basis van een overeenkomst tussen provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en de NAM in 2006). In dit traject, dat al door het Wetterskip Fryslân in gang is gezet, worden de gevolgen van verzilting door zeespiegelrijzing en gaswinning in kaart gebracht. In het kader van de onderhavige gaswinningen behoeft dit advies derhalve niet te worden opgevolgd.

DRZ-Noord

Datum  
29 juni 2010

Onze referentie  
DRZN/2010-2638

Hierbij verzoek ik u, mede namens het ministerie van EZ, – voor zover dat niet al heeft plaatsgevonden - invulling te geven aan de volgende adviezen van de Auditcommissie:

1. De Auditcommissie adviseert om een integraal meetplan te maken voor alle morfologische metingen, waarbij aandacht wordt besteed aan de bereikbare nauwkeurigheden en ook afstemming van de meetperiodes en -frequenties. Een dergelijke afstemming zal ook van belang zijn voor het stroomlijnen van de verwerkingsmethodieken en met name ook van de toe te passen statistiek, waarbij de hoofdvraag is of de sedimentatie de bodemdaling plus de stijging van de zeespiegel in de kombergingen van het Pinkegat en de Zoutkamperlaag bij houdt.
2. De Auditcommissie adviseert om verder onderzoek naar toepassingsmogelijkheden van *remote sensing* technieken te stimuleren.
3. De Auditcommissie adviseert een evaluatie van de verschillende alternatieven voor de bepaling van het areaal droogvallende wadplaten uit te voeren.
4. De Auditcommissie adviseert om te onderzoeken of een '*stratified random sampling*' strategie mogelijk beter bruikbare resultaten kan opleveren.
5. De Auditcommissie adviseert in de volgende rapportage nog een beschouwing op te nemen hoe de pq's in de Peazemerlannen en kwelders "Groningen-West" verdeeld zijn over de biotopen en of dat een evenwichtige verdeling is.
6. De Auditcommissie adviseert om te onderzoeken of een focus op de monitoring van de vegetatie van de lagere kwelder mogelijk meer gerichte informatie kan opleveren.
7. De Auditcommissie adviseert het conceptueel model omtrent het relatiestelsel van werkzame factoren op de vegetatie in het Lauwersmeer nader uit te werken.
8. De Auditcommissie adviseert, met als uitgangspunt de toekomstige statistische analyse per biotooptype, na te gaan hoeveel vegetatiemeetpunten in het Lauwersmeer minimaal nodig zijn.
9. De Auditcommissie adviseert de situering van de grondwaterbuizen aan te passen in de meetopzet in het Lauwersmeer, waarbij vertrapping door ingeschaard vee voorkomen dient te worden.
10. De Auditcommissie adviseert in de volgende rapportage expliciet in te gaan op de bruikbaarheid van het 500 meter grid in het gebied

- Moddergat-Lauwersoog-Vierhuizen voor de monitoring van de mogelijke effecten van de bodemdaling door gaswinning.
11. De Auditcommissie adviseert ook de gegevens over hoogteverandering van de platen (vaklodingen Rijkswaterstaat en GPS-metingen) bij de analyse van de bodemfaunagegevens te betrekken; dit is van belang om de voorgenomen jaarlijkse draagkrachtbepaling (WEBTICS) voor wadvogels mogelijk te maken.
  12. De Auditcommissie adviseert in de uitwerking van de monitoringgegevens te focussen op die vogelsoorten waarvan verwacht kan worden dat de aantalsontwikkelingen voldoende 'power' hebben om na enige jaren uitspraken te kunnen doen over mogelijke trendwijzigingen.
  13. De Auditcommissie adviseert marginale gebieden buiten de monitoring te laten.
  14. De Auditcommissie adviseert nader te onderzoeken waarom het meenemen van referentiegebieden en de wijze waarop deze zijn gekozen, een geringere statistische 'power' tot gevolg heeft en aan te geven welke conclusie hieraan verbonden dient te worden ten aanzien van de meetnetopzet en de te schatten parameters.
  15. De Auditcommissie ondersteunt de voorgestelde verbetering van de monitoring.
  16. De Auditcommissie adviseert om in de volgende rapportage aan te geven hoe broedsucces als signaleringsparameter voor bodemdaling door gaswinning bij kan dragen als 'early warning' en daarmee onderscheidend kan zijn ten opzichte van andere factoren die het broedsucces bepalen, zoals overstroming door extra hoge vloedstanden, predatie en verstoring.
  17. De Auditcommissie adviseert in de volgende rapportage - in vervolg op het MER - aan te geven waar in het Lauwersmeer welke bodemdaling wordt verwacht, en wat daarvan de mogelijke gevolgen voor welke vogelsoorten zijn.
  18. De Auditcommissie adviseert op basis van de te verwachten verandering van overstromingskans een doelmatig monitoringsprogramma voor de relevante vogelsoorten te presenteren.
  19. De Auditcommissie adviseert aan te geven hoe het monitoringsprogramma in staat zal zijn een eventuele invloed van bodemdaling door gaswinning te onderscheiden van andere beïnvloedingsfactoren, zoals gevoerd beheer (waterpeil, maaien, begrazing) en natuurlijke processen (bijvoorbeeld verruiging en predatoren).

DRZ-Noord

Datum  
29 juni 2010

Onze referentie  
DRZN/2010-2638

Vanuit de beide betrokken ministeries zal, in samenspraak met uw organisatie, worden toegezien op nadere uitwerking en uitvoering van bovenstaande punten.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,  
voor deze,  
HET MT-LID REGIONALE ZAKEN NOORD,

b. a.

Drs. G. Oolthuis